

Bezoekersdag TU Delft Library en DOK

Bibliotheken in Nederland
Delft – 11-13 oktober 2011

TU Delft Library organiseerde van 11 tot 13 oktober 2011 bezoekersdagen voor informatiespecialisten. Anne Serlet kreeg een rondleiding achter de coulissen bij TU Delft Library en de Delftse bibliotheek DOK.

TU DELFT LIBRARY

Ontstaan en huidige visie op de bibliotheek

TU Delft Library is de bibliotheek van de Technische Universiteit Delft (TU Delft). Deze is gebouwd in 1998 en verbouwd in de periode 2008-2010. De vernieuwingen kwamen er in eerste instantie om bouwtechnische redenen, maar er werd meteen ook een nieuwe visie ontwikkeld op het gebruik van het gebouw. Men wou een aantrekkelijke studieplek maken voor studenten en een ontmoetingsplaats creëren met een huiskamersfeer. Buiten de rol van universiteitsbibliotheek, fungeert de TU Delft Library als een openbare bibliotheek. Ze is tevens landelijke wetenschappelijke bibliotheek voor technische wetenschappen en heeft een bewaarfunctie. De bib heeft een eigen boekbinderij en zorgt ervoor dat de fysieke collectie ook wordt gedigitaliseerd. In het magazijn staan 3.000.000 boeken gestockeerd, maar tegenwoordig is de collectie bijna uitsluitend online te vinden. Voorts zijn er de 'Trésor', een archief waarin documenten van voor 1900 te vinden zijn, en de 'Museumcollecties', een soort museum dat een inzicht geeft in de voorgaande wetenschappelijke projecten aan universiteit. De bibliotheek is het hart van de centrale diensten en fungeert 's avonds als infopunt. Jobstudenten houden de bib dan open. Op donderdagavond is er voor het personeel zelfs een 'Praethuys' open, waar ze iets kunnen drinken en andere medewerkers kunnen ontmoeten.

Indeling bib

De ruime en open-planbibliotheek heeft een echte blikvanger bij de binnenkomst: 60.000 boeken in een open kast vormen een grote boekenwand die niet te missen is. In de open ruimte vind je veel computer-, studie-, en werkplekken met gezellige zetels, tafels en lampen. Hoewel de ruimte groot is en er veel mensen aan het werken zijn, is het er opvallend stil. Naast de open ruimte zijn er ook nog aparte lokalen die enkel toegankelijk zijn voor studenten, en aparte stille ruimtes. Kamers waar studenten in groep kunnen werken zijn ook voorhanden. Deze

De bib van de TU Delft werd gebouwd in 1998 en verbouwd in de periode 2008-2010.

lokalen moeten gereserveerd worden, zijn zeer aantrekkelijk ingericht en zijn voorzien van een smartboard, tafels, stoelen en zetels. Ruimtes die zowel door studenten als docenten gebruikt kunnen worden, zijn er ook. Er is een hoog niveau van samenwerking tussen de docenten en studenten. Zo is er een cel 'Education Support' en een afdeling 'Research Support'. Voorts zijn er de zogenaamde 'Challenge Rooms' voor onderzoekers en studenten die samen aan vernieuwende projecten werken. In de toren zijn er ten slotte enkele verdiepingen met studieruimtes die via een passerelle toegang hebben tot de boekenwand. In de toren hebben ze soms wel problemen met restafval, aangezien de bezoekers mogen eten en drinken in de bibliotheek, ook al is er een aparte eet- en drinkhoek.

Gebruik bibliotheek

De bibliotheek heeft een zelfuitleenbalie met plaats voor de reservaties en inname: een kast naast de balie dient om de teruggebrachte boeken in te zetten, gebruikte gereserveerde boeken moeten in een schuif geplaatst worden en er is een uitsparing voorzien voor gereserveerde boeken, zodat ze gemakkelijk opgehaald kunnen worden door de lezer. Het aantal uitleningen is wel beperkt. Het plaatsingsysteem dat drie letters aan een collectieonderdeel toekent, was vroeger gebruikelijk in veel technische bibliotheken. De bib gebruikt om de zelfuitleen te realiseren het RFID-systeem. Dit leidt tot vijf procent meer verlies dan vroeger maar dit weegt volgens de medewerkers niet

op tegen de betere dienstverlening. De bezoekers kunnen gebruik maken van wifi, maar moeten hiervoor wel een dagkaart vragen. Dit omdat er vroeger problemen waren met mailbommen en het bestellen van pizza's vanuit de bib. De grote groep personeelsleden van 100 mensen doet elke dag zijn best om de 17.500 studenten voort te helpen. Ze zorgen ervoor dat al het nieuws en de aankondigingen van activiteiten op de website staan. Verder worden de sociale media gebruikt om de bezoeker rechtstreeks in contact te brengen met de bibliotheekmedewerkers. Er is ook een afdeling 'Ask Your Library' die vragen van de gebruikers beantwoordt.

Informatievaardigheden en catalogus

De TU Delft Library heeft het online programma 'TULib' waarmee je je informatievaardigheden kunt aanscherpen. Bovendien is er een verplicht te volgen elektronisch zelfstudie- en evaluatiepakket, behorende tot de leerstof 'How to Find Scientific Information'. Op geregelde tijden worden er zelfs workshops georganiseerd voor het TU Delftpersoneel door de medewerkers van de 'Information Literacy'. De bibliotheek heeft voorts een nieuw zoekstelsel 'Discover'. Dit moet ervoor zorgen dat alle informatie in een index verzameld en dan doorzocht wordt (integrated search). Er is zelfs geen optie meer om een geavanceerde zoekopdracht in te geven, aangezien deze functie volgens de bibliotheek niet wordt gebruikt. Aan 'Discover' is een heel onderzoek voorafgegaan, waarbij de toekomstige gebruikers sterk betrokken

werden. Groepjes studenten, aangezien men ervan uitging dat dit de primaire doelgroep was, hebben via allerlei wegen opdrachten gekregen omtrent het opzoeken van wetenschappelijke informatie. Het programmeren verliep via 'Extreme Programming', waarbij er telkens feedback kwam na het maken van een onderdeel en men niet eerst een heel pakket ontwierp en dan pas de mening van de betrokkenen vroeg. Opvallend is de integratie van 'Library Thing' voor boeken en zeer interessant is de knop 'Hoe kom ik er aan?'. De programmeurs zijn ook op zoek naar een systeem dat de gebruiker tijdens het zoeken iets leert, zodat hij de volgende keer gericht kan werken. Daar is men echter nog volop mee bezig. Het enige probleem waar men nu mee worstelt, is dat het systeem blijkbaar geen grote aantallen (meer dan enkele miljoenen) aankan. Ook staat, zoals bij veel van de afdelingen, de financiering op de helling.

DELFTSE OPENBARE BIBLIOTHEEK EN KUNSTENCENTRUM (DOK)

DOK is een centrum waar je verschillende media kunt lenen, opzoekingen kunt verrichten en mensen kunt ontmoeten. Het heeft een mooie en aangename bibliotheek, die in 2009 zelfs de titel kreeg van 'Beste bibliotheek van Nederland', waar je naast alles wat een bib tegenwoordig biedt ook kunst kunt lenen. Ze

bezit een vrij grote collectie boeken, dvd's en games, en is bovendien uitgerust met goede 'luisterapparatuur'. Bij het binnenkomen, merk je al meteen de uitnodigende sfeer. Je wordt als het ware vanzelf naar alle afdelingen geleid, je kunt er een drankje krijgen en er worden allerlei activiteiten gehouden. Zo zijn er onder meer belevenissen voor kinderen, wordt er kunst geëtaled en worden foto's van plaatselijke evenementen tentoongesteld. DOK probeert het sociaal contact tussen de bevolking van Delft te bevorderen via allerlei ICT- en multimediatechnologieën. Er is zelfs een schrijfproject, waarbij iedereen via een 'electronic wall' in de bibliotheek kan meeschrijven aan een verhaal.

Spijtig is dat er door besparingen een van de drie filialen gesloten is en dat de openingstijden verminderd zijn. Het bedrag van het lidgeld voor de bibliotheek is ook beduidend meer dan in Vlaanderen. De jeugd betaalt er negen euro per jaar, terwijl ze bij ons gratis lenen, en volwassenen kunnen tot 60 euro per jaar betalen voor een gezinskaart, terwijl dit bij ons maximaal 10 euro per volwassene is. Voorts is het lezen van online kranten, zoals *De Telegraaf*, niet gratis en betaal je een bijdrage voor het gebruik van internet.

Anne Serlet en Cindy Mergits

Archivarissen en digitaal documentbeheer

Werkgroep Automatisering
Gent - 27 maart 2012

Deze studiedag bleek een schot in de roos. Het onderwerp bracht een volle zaal geïnteresseerde collega's bijeen, die allemaal met dezelfde vragen en problemen geconfronteerd worden: Hoe moeten we omgaan met de overvloed aan digitale documenten die onze instellingen produceren? Hoe kunnen we die informatie efficiënt beheren, ordenen, ...? Welke instrumenten kunnen ons daarbij helpen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de archiefwaardige informatie in die digitale documenten geselecteerd kan worden, op een veilige manier bewaard kan worden, toegankelijk en ontsloten blijft? Welke rol speelt de archivaris/informatiebeheerder in dit alles?

Naast een inleidende beschouwing, stond de studiedag in het teken van praktijkvoorbeelden. Er werden ons twee soorten presentaties voorgeschoteld. Enerzijds waren er presentaties van archiefdiensten die het archief- en documentbeheer binnen hun eigen organisatie ondersteunden. Dit waren de voorstellingen van **Caroline Vleugels** en **Yehudi Bosmans** (stad Leuven), **Willy Vallaey** (stad Roeselare), **Robert Nouwen** (provincie Limburg) en **Stephanie Waeyenbergh** (MIVB). Anderzijds hebben we ook praktijkvoorbeelden en problematieken gehoord van archiefinstellingen die invloed hadden op documentbeheer bij derden. Deze kregen we in de presentaties van **Frans Neggers** (NAI) en **Katrien Weyns** (KADOC).

De inleiding, verzorgd door **Filip Boudrez**, bevatte een onderzoeksvraag die tot nadenken stemde: waar hebben onze organisaties nood aan als het gaat over digitaal documentbeheer? De aankoop van dure systemen blijkt vaak geen oplossing om het digitaal documentbeheer op een efficiënte manier aan te pakken. Het is essentieel om na te gaan wat de noden zijn van de organisatie: samenwerken, efficiënt omgaan met e-mail, ondersteuning van processen, metadata, ...? Om hierop een antwoord te kunnen geven, is er nood aan afspraken binnen de organisatie, een beleid rond (digitaal) (document-,) dossierbeheer. Het is de uitdaging van de archivaris om hierop in te zetten en de ICT-collega's en het management erop te wijzen dat het

DOK Delft won in 2009 de titel 'Beste bib van Nederland'. Foto: Bruno Vermeeren.